

Протоколи № 6

маҷлиси васеи кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисии факултети забонҳои хориҷии Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”

аз 17-уми январи соли 2022

Иштирок доштанд:

мудири кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисӣ, дотсент Азимова С.Р., аъзои кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисӣ, дотсент, мудири кафедраи забони тоҷикӣ Олимҷонов М., дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ Раҳматов Ш., доктори илмҳои филология, профессори кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисӣ Азимова М.Н., мудири кафедраи умумидонишгоҳии забонҳои хориҷӣ, дотсент Сангинова Ш.А., дотсенти кафедраи умумидонишгоҳии забонҳои хориҷӣ Бобоева З.Ҳ.

Рӯзнома:

8. Масъалаҳои ҷорӣ:

Муҳокимаи диссертатсияи унвонҷӯи кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисии факултети забонҳои хориҷии МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” Воҳидова Нодира Абдусатторовна дар мавзӯи «Хусусиятҳои фарҳангҳои фразеологӣ забонҳои гуногунсохт (дар мисоли забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ).

Маҷлисро мудирӣ кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисӣ, дотсент Азимова С.Р. кушода, ҳозиринро бо рӯзномаи маҷлис шинос кард ва барои шинос кардан бо муҳтавои диссертатсия суханро ба унвонҷӯ Воҳидова Н.А. дод.

Суханронии унвонҷӯ Воҳидова Н.А.: – “Муҳтарам раис, устодони гиромӣ! Иҷозат фармоям, мухтасари мазмуну муҳтавои рисолаи номзадӣ худро зерин унвон «Хусусиятҳои фарҳангҳои фразеологӣ дар забонҳои гуногунсохт (дар мисоли забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ)» пешниҳод намоям. Диссертатсия аз муқаддима, се боб, хулоса иборат буда, дар ҳаҷми 179 саҳифаи компютерӣ таълиф гаштааст.

Дар фарҳангҳои маъруфи фразеологияи бисёр забонҳо муаллифон ва мураббон зарур шуморидаанд, ки дар аввали китоб дар муқаддимаи муфассал ва ё мақолаи алоҳидаи илмӣ андешаҳои худро оид ба моҳияти фразеология, асосҳои шиноختи фразеологизмҳо, фарқи онҳо аз воҳидҳои дигари луғавӣ ва синтаксисӣ, хусусиятҳои сохторию услубӣ баён кунанд, то ки хонанда аз мавқеи мураббони фарҳанг бохабар гардад. Ҳамин тариқ дар оғози фарҳангҳои фразеологияи забонҳои маъруф маводи мухтасар, дақиқ ва арзишманд фароҳам омадааст, ки он барои омӯзиши фразеология ҳамчун сарчашмаи илмӣ хидмат менамояд.

Таҳлили муқоисавии ду ва ё зиёда фарҳангҳои фразеологияи забонҳои гуногунсохт ё гуногунсистема на танҳо воситаи тақмили фарҳангност, балки дар инкишофи фразеология ва фразеографияи умумӣ низ хеле муҳим арзёбӣ мегардад.

Диссертатсия аз се боби бо ҳам марбут иборат аст:

Боби якум – «Аз таърихи ташаккули фразеологияи забонҳои гуногунсохт» ном дошта, аз 3 фасли зерин иборат аст:

1.1. Фразеография дар масири фарҳангшиносии тоҷикӣ;

1.2. Аз таърихи ташаккули фразеографияи русӣ ва нақши он дар таърихи луғатҳои русӣ-тоҷикӣ ва тоҷикӣ-русӣ;

1.3. Фразеография англисӣ дар масири таърих ва нақши он дар тадвини луғатҳои англисӣ-тоҷикӣ ва тоҷикӣ-англисӣ.

Боби дуюм – «Нақши фразеография дар рушди фразеологияи забонҳои гуногунсохт» фарогири се фасл аст:

2.1. Масоили фразеология дар фразеографияи тоҷикӣ;

2.2. Масоили фразеология дар фразеографияи русӣ;

2.3. Масоили фразеология дар фразеографияи англисӣ.

Боби сеюм – «Усулҳои шарҳи ВФ дар фарҳангҳои фразеологии забонҳои гуногунсохт» унвон дошта, ҳамчунин аз се фасл иборат мебошад:

3.1. Усулҳои қайд ва шарҳи моддаҳои луғавӣ дар фарҳангҳои фразеологии тоҷикӣ;

3.2. Усулҳои қайд ва шарҳи моддаҳои луғавӣ дар фарҳангҳои фразеологии русӣ;

3.3. Усулҳои қайд ва шарҳи моддаҳои луғавӣ дар фарҳангҳои фразеологии англисӣ.

Рисола дар 10 банд чамъбаст гаштааст, ки фарогири пешниҳодҳои оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот низ мебошад.

Дар рисола дар 8 банд пешниҳодҳои мавҷуданд, чунончи:

1. Фарҳангҳои фразеологии забонҳо бо ҳам аз ҷиҳати принципҳои тадвин ҳамгун карда шаванд, то ки истифодаи онҳо осон гардад.

2. Истилоҳи «фразеография» дар мавқеи худ ба кор бурда шавад. Алҳол аксар ба ҷойи он истилоҳи «лексикография»-ро ба кор мебаранд.

3. Дар таълифи фарҳангҳои фразеологӣ комёбиҳои забонҳои дигар истифода шавад ва м. инҳо.

Комёбии ҳар як забон дар соҳаи фразеография барои забонҳои дигар ҳамчун мактаби таҷрибаи пешқадам хидмат менамояд, чунончи:

а) дар **фразеографияи тоҷикӣ**, ки таърихи қадим дорад, ҷанбаи маҷоз пурқувват ва серпахлу аст;

б) воҳидҳои фразеологӣ ба маънои васеъ фаҳмида мешаванд, онҳо аз таркиб, ибора, ҷумла, зарбулмасалу мақол, панду ҳикмат ва «ҳар гуна формулаҳои хоҳиш (нияти нек, қасам, дашном, нафрин, дуо ва ғ). (М.Фозилов) иборатанд.

в) дар **фразеографияи русӣ** доираи воҳидҳои фразеологӣ маҳдудтар аст, вале он дар таҳқиқи масъалаҳои фразеология ва фразеография аз ҷиҳати ҷи назария ва ҷи амалия дар мақоми аввал ҷой дорад. Дар рушди фразеографияи забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ низ забоншиносони рус саҳми назаррас гузоштаанд.

г) **фразеографияи англисӣ** асосан дар доираи ибораҳои фразеологӣ – idioms (идиомаҳо) таҳқиқ шудааст. Вале теъдоди фарҳангҳои фразеологӣ ба мисли забони русӣ хеле зиёданд – наздик 20 номгӯйро ташкил менамоянд.

Натиҷаи таҳқиқот дар 13 мақола (аз ҷумла, 5 мақола дар нашрияҳои тавсиявии КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мутахассисон ва доираи васеи хонандагон пешниҳод шудааст.

Дар охир бояд иброз намоям, ки кори анҷомдодаи мо шогирдона буда, аз камбудиву нуқсонҳо ори нест. Аз ин рӯ, бо маслиҳати Шумо – устодони соҳибтаҷриба сатҳу сифати кори мо беҳтар хоҳад шуд”.

Сипас, саволу ҷавоб оид ба масъалаҳои диссертатсия сурат гирифт:

Савол: Азимова С.Р. – мудири кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисӣ. – Дар диссертатсия ва автореферат иборати “концепсияи Кунин” ба кор рафтааст, онро ҷӣ тавр шарҳ додан мумкин аст?

Ҷавоб: - Мо дар ҳалли масъалаҳои бобҳои 2 ва 3-и қисми англисӣ бештар ба асарҳои А.В. Кунин таъҷ кардем, ки аз соли 1933 сар карда, зиёда аз 50 сол то луғатномааш “Англо-русский фразеологический словарь” (1984) ба фразеографияи забони англисӣ машғул шуда, мактаби илмии худро ба вучуд овардааст. Мо маҷмӯи андешаҳои Александр Владимирович Кунинро кутоҳ “концепсияи Кунин” номидем.

Савол: Неъматуллоева М.Н. – дотсенти кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисӣ. – Оё дар таърихи фразеографияи тоҷик фарҳангҳои фразеологии тарҷумавӣ таълиф шудааст?

Ҷавоб: - Мутаассифона, дар таърихи фразеографияи тоҷик фарҳангҳои алоҳидаи фразеологии тарҷумавӣ ҳанӯз таълиф нашудааст, вале дар фарҳангҳои умумии англисӣ-тоҷикии луғатнигорон Г. Баракаева, М. Шаҳобова, П. Ҷамшедов, А. Мамадназаров, ки онҳо ба тарҷумои калимаҳо мансубанд, воҳидҳои фразеологӣ низ маънидод карда шудаанд.

Савол: Сангинова Ш.А. – дотсент, мудири кафедраи умумидонишгоҳии забонҳои хориҷӣ.

- Дар масъалаи принципҳои фразеография дар андешаҳои олимони ихтилофи назар низ мушоҳида мешавад?

Ҷавоб: - Албатта, баъзан фикрҳои мураттибони фарҳангҳо бо ҳам мувофиқат намеkunанд. Масалан, мувофиқи пешниҳоди мураттиби “Фразеологический словарь русского языка” (1986) Александр Иванович Молотков ҳангоми қайди воҳидҳои фразеологӣ дар фарҳанг бояд аз онҳо аломатҳои китобӣ (вергул, тире ва ғ.) партофта мешавад. Масалан: “ни рыба, ни мясо”. Асоси ӯ ин аст, ки ҷузъҳои ВФ ба ҳиссаҳо ҷудо намешавад, яъне яклухт ё рехта аст. Ин фикр баҳснок аст, зеро дар ҳама маврид, аломатҳои китобӣ дар таркиби ВФ ҳам вазифаҳои худро доранд. Ё ин ки фарҳангшинони маъруфи тоҷик Муллоҷон Фозилов доираи ВФ-ро хеле васеъ гирифта, панду ҳикматҳоро низ ба доираи воҳидҳои фразеологӣ ворид менамояд. Аммо ба доираи ВФ бояд дар қолаби таркиб, ибора ва ҷумла ифода гардад.

Савол: Олимҷонов М. – дотсент, мудири кафедраи забони тоҷикӣ.

- Зарбулмасалу мақолҳо ба воҳидҳои фразеологӣ мансубанд?

Ҷавоб: - Аксар мутахассисон мансуб мешуморанд, зеро онҳо ҷавобгӯи меъёрҳои созмони ВФ мебошанд, ҳоло онҳо “воҳидҳои фразеологии коммуникативӣ” номида мешаванд.

Сухани навбатӣ барои хулосаи роҳбари илмӣ ба доктори илмҳои филология, профессор Азимова М.Н. дода шуд.

Роҳбари илмии докталаб профессор Азимова М.Н. дар бораи таваҷҷуҳи ҳосаи Сарвари давлат, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба забонамӯзӣ ва барномаҳои нави давлатӣ оид ба рушди забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ ва тақмили таълими онҳо дар марҳалаи ҳозира, ҳамчунин муҳтавои диссертатсия дар таҳқиқи муқоисавӣ-типологии фразеографияи забонҳо истода гузашт. Дар хулоса қайд кард, ки диссертатсия дорои аҳамияти калони назариявӣ амалӣ мебошад. Онро метавон аз омилҳои муҳими рушди фразеографияи забонҳои гуногунсохт ва тақмили на танҳо фарҳангҳои фразеологии забонҳои мавриди назар, яъне тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ, балки забонҳои дигар низ шуморид.

Натиҷаҳои таҳқиқот дар шакли маъруза тавассути конференсияҳои илмӣ-назариявӣ сатҳҳои гуногун, аз ҷумла, байналмилалӣ, ҷумҳуриявӣ, ҳамчунин дар 13 мақолаи илмӣ манзури мутахассисони соҳа ва доираи васеи хонандагон карда шуда, баҳои мусбат гирифтаанд.

Инчунин қайд кард, ки унвонҷӯ Воҳидова Н.А. сармуаллимаи фаъоли кафедраи умумидонишгоҳии забонҳои хориҷии МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобҷон Ғафуров» буда, муттасил бо корҳои таҳқиқотӣ машғул аст, дар таълифи якчанд китобҳои илмӣ саҳм гузоштааст.

Хулоса, мақсад ва вазифаҳои, ки дар назди диссертатсия гузошта шудаанд, комилан амалӣ гаштаанд. Мазмуни диссертатсия бо ном ва ихтисоси зикршуда мувофиқ аст, қори диссертатсионӣ маҳсули ҷусторҳои илмӣ-эҷодии унвонҷӯ мебошад. Муҳтавои диссертатсияро автореферат ифода менамояд.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Воҳидова Н.А. дар мавзӯи «Хусусиятҳои фарҳангҳои фразеологӣ дар забонҳои гуногунсохт (дар мисоли забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ)» ҷавобгӯи талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ) ба ҳимоя тавсия менамоем ва муаллифи он шоистаи дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филология мебошад.

Раисикунанда ҳозиринро бо матни тақризи роҳбари дуҷуми илмӣ унвонҷӯ доктори илмҳои филология, профессор Ҳасанзода А.А. шинос кард, ки дар хулосаи он омадааст: “Диссертатсияи Воҳидова Н.А. дар мавзӯи «Хусусиятҳои фарҳангҳои фразеологӣ дар забонҳои гуногунсохт (дар мисоли забонҳои тоҷикӣ, русӣ, ва англисӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филология ҳамчун ҷавобгӯи талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20. – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ) ба ҳимоя тавсия мешавад ва муаллифи он шоистаи дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филология мебошад” (тақризи роҳбари илмӣ унвонҷӯ профессор Ҳасанзода А.А. манзур аст).

Дар музокира ва муҳокимаи диссертатсия иштирок доштанд:

Азимова С.Р. – н.и.ф., дотсент, мудири кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисӣ:

Бо усули муқоисаи типологӣ омӯхтани забонҳои гуногунсохт дар замони муосир торафт бештар эътибор пайдо карда истодааст. Он имкон медиҳад, ки на танҳо хусусиятҳои забонҳои муқоисашаванда таҳқиқ шавад, балки роҳи усулҳо ё қонуниятҳои умумии рушди забонҳо муайян гардад. Ба мисоли таҳқиқоти Арипова М.К., Долгопалов Ю.А., Конакбаев Ж.К., Назирова М., Хайрулина Д.Д., Шарипова З.М. рисолаҳои илмӣ ҳастанд, ки ба омӯзиши муқоисавии се забон бахшида шудаанд.

Диссертатсияи унвончӯ Воҳидова Н.А. «Хусусиятҳои фарҳангҳои фразеологӣ дар забонҳои гуногунсохт (дар мисоли забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ)» низ ба омӯзиши муқоисавии се забони гуногунсохт бахшида шудааст. Вале навигарӣ ин аст, ки муаллиф хусусиятҳои фарҳангҳои фразеологӣ се забонро бори аввал мавриди таҳқиқ қарор додааст. Дар диссертатсия дар се боб се проблемаи муҳимми фарҳангҳои фразеологӣ дар робитаи мантиқӣ қарор доранд. Дар интиҳои рисола натиҷаҳои илмӣ дар бандҳои «Хулосаҳо» ва «Тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот» мушаххасан дар 18 банд ҷамъбаст гардидаанд. Хулосаи андешаҳои мо аз мутолиа ин аст, ки диссертатсия чи аз ҷиҳати сохтор ва чи аз ҷиҳати мазмун мутобиқ ба талаботи КОА-и назди Президенти ҶТ мебошад. Дар баробари ин як қатор норасоӣҳо ба назар мерасанд, ки ислоҳи он ба манфиати кор хоҳад буд.

1. Дар фасли «Дарачаи азхудшудаи масъалаи илмӣ» (с.5-8) таҳлилу баҳогузорию рисолаҳое, ки дар заминаи мавзӯ ба анҷом расидаанд, чун корҳои илмӣ №№ 7; 34; 39; ва ғ. беҳтар аст, чунонки дар охири ин фасл рисолаи Р.А. Аюпова таҳлил шудааст.

2. Дар ҳамин банд робитаи байни сархатҳои «Матлаби рисолаи мо...» ва «Инҳо асарҳои М.Фозилов...» канда шудааст (с.7).

3. Дар аксар маврид зикри сарчашма ва ё зикри саҳифаи он зарур аст, ки дар кор ишора шудаанд.

4. Дар банди «Ҳадаф ва вазифаҳо...» (с.8-9) омадааст: «- нишон додани усули зикри моддаҳои луғавӣ дар фарҳангҳои фразеологӣ забонҳои гуногунсохт» (с.9). Ин ҷо: 1) бояд илова шавад: **умумият ва фарқи** (усули зикр дар фарҳангҳо ҳаст! Такрор мешавад. Муқоиса беҳтар!); 2) мақсади унвончӯ таҳлили ВФ аст, на тамоми моддаҳои луғавии фарҳангҳо. Аз ин рӯ, ивази моддаҳои луғавӣ ба ВФ беҳтар менамояд!

Неъматуллоева М. – н.и.ф., дотсенти кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисӣ:

Фразеология аз қисматҳои нави илми забоншиносӣ мебошад. Аз ин рӯ, доир ба ин соҳа ба миён омадани ҳар як рисола ро бо камали қаноатмандӣ бояд қабул намоем. Рисолаи унвонҷӯи кафедра Воҳидова Н.А. як паҳлуи ҳанӯз таҳқиқнашудаи фразеологияи забонҳо – нақши фарҳангҳои фразеологӣ дар омӯзиши забонҳои амалкунанда – тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ бахшида шудааст. Маводи назариявӣ ва амалии диссертатсия дар рушди асосҳои илми фразеология, тақмили равишҳои методологии танзими фарҳангҳои фразеологӣ ва истифодаи онҳо ҳамчун манбаи илмию таълимӣ хидмат менамояд. Бобҳои диссертатсия дар 9 зербанд, дар робитаи мантиқӣ маълумоти муқаммалро оид ба раванди ташаккули илми фразеография, нақши маълумоти фарҳангҳо дар рушди масъалаҳои назариявии фразеология ва тақмили принципҳои методологии ҷойгиркунӣ ва шарҳи моддаҳои фразеологияи фарҳангҳо мусоидат менамояд. Метавон гуфт, ки вазифаҳои дар назди муаллифи таҳқиқот гузошташуда ҳалли худро ёфтаанд.

Дар диссертатсия баъзе норасоӣҳо ба назар расиданд, ки бартараф намудани онҳо лозим аст:

1. Ба пиндори мо, таълифи фасли 1.1. Фразеография дар масири фарҳағниғории тоҷикӣ (с.18-33) омехта менамояд, ҳулосаи мушаххас баровардан душвор аст. Аз ин рӯ, ба ин қолаб (ва ба ин монанд) баён гардад, шояд беҳтар бошад (шартан бо рақам ишора мекунем): 1. масоили фразеография дар фарҳангҳои тоинқилобӣ (таҳлили фарҳангҳои тафсирий, то «Чароғи ҳидоят»); 2. Оғози фразеографияи тоҷику форс («Чароғи ҳидоят»; «Баҳори Аҷам»; «Мусталаҳот-уш-шуаро»); 3. Фразеографияи замони шӯравӣ (Айнӣ, Р. Абдуллозода, М. Фозилов...); 4. Фразеографияи истиқлолият (ВФ Хучанд...).

2. Дар ҳулосаи бобҳо умумият ва фарқи фразеографияи се забон дар муқоиса зикр гардад, беҳтар аст.

3. Дар рисола дар чанд ҷо фразеология фанни забоншиносӣ зикр шудааст (аз ҷумла с.95 (3 карат)), бояд на фан, балки илм бошад!

4. Фаслҳои боби дуюм, ки доир ба масоили фразеология дар се забон – тоҷикӣ, русӣ, англисӣ баҳс мекунад, хуб мебуд, дар хулосаи боб масоили умумии фразеологияи 3 забони муқоисашаванда ва масоили хоси фразеологияи се забон мушаххас зикр гардад.

Диссертатсияи унвонҷӯи кафедра кори анҷомёфта аст, онро пас аз ислоҳи норасоихо ба муҳокимаи навбатӣ гузоштан мумкин аст.

Раҳматов Ш. – н.и.ф., дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ:

Ман чанд сол инҷониб ба таҳқиқи воҳидҳои фразеологӣ машғулам. Мавзӯи рисолаи Воҳидова Н.А., ки ба омӯзиши муқоисаваии фарҳангҳои фразеологии забонҳои гуногунсохт дар мисоли забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ бахшида шудааст, хеле мубрам ва саривақт мебошад. Мусаллам аст, ки манбаи муҳимми таҳқиқи забон фарҳангномаҳост, вале, мутаассифона, таҷриба дар тадвини фарҳангҳои фразеологии тоҷикӣ кам аст: алҳол танҳо фарҳанги фразеологии сатҳи академии М.Фозиловро ном бурда метавонему бас, дар ҳоле ки доир ба забонҳои русӣ ва англисӣ наздик бист луғатнома таълиф ёфта, онҳо дар такмили бисёр фарҳангҳои миллӣ замина гардидаанд.

Таҳқиқи муқоисавии фарҳангҳо ба сифати омили муҳимми баланд бардоштани сатҳи луғатномаҳо хидмат кардаанд. Дар ҳамин замина, фарҳангҳои забонҳои гуногун умумият пайдо карда, дар натиҷа истифодаи онҳо осон ва қулай гардидааст, ки ин падида, бештар дар маҷмӯи аломатҳои фразеографӣ, ишораҳои маъноӣ, грамматикӣ ва услубӣ тазоҳур меёбад.

Аз ин раванди муфид фразеографияи муосири тоҷик низ дар сатҳи дастовардҳои солҳои 50-60-уми асри ХХ бархурдор аст, вале бо сипарӣ гаштани даҳсолаҳои минбаъда дар қиёс бо забонҳои русӣ ва англисӣ бо назардошти комёбиҳои имрӯза фразеографияи миллии тоҷикӣ ба такмил эҳтиёҷ дорад. Хидмати арзишманди диссертант дар ин аст, ки дар заминаи таҳлили илмӣ-назариявии принципҳои фарҳангшиносии рукнҳои муҳимми шарҳи фарҳангҳои забонҳои гуногун моддаҳои луғавиро дар

доираи васеи системаи аломатҳои фразеографӣ, ишораҳо, ҳаволаву истинодҳо нишон додааст, ки қорбасти амалии онҳо дар тақомули фарҳангҳои фразеологии миллӣ мусоидат менамояд. Дар ҳамин рост, маводи рисола ва пешниҳодҳои диссертант дар 8 банд оид ба истифодаи натиҷаҳои таҳқиқот айни муддао мебошад.

Рисола дар марҳалаи аввали таҳқиқ қарор дорад, таваҷҷуҳи муаллифро ба масъалаҳои зерин ҷалб карданиям:

1. Муайян кардани хусусиятҳои умумӣ ва хоси фарҳангҳои фразеологии забонҳои таҳқиқшаванда аз матлабҳои асосии рисола маҳсуб меёбад. Ба таври мушаххас зикр кардани қамбудиҳои фарҳангҳои муқоисашаванда ба манфиати қор хоҳад буд.

2. Дар рисола суҳан аз “формула”-и шарҳи ВФ (дар автореферат “параметры дефиниций”) меравад, мафҳум ва моҳияти онро бо мисолҳо пурратар шарҳ додан лозим аст.

3. Дар рисола баъзан (ниг. ба ҳошияи саҳифаҳо) сарчашмаи иқтибосҳо нишон дода нашудаанд.

4. Дар матни рисола ва рӯйхати адабиёт хатоҳои имлоӣ, қитобатӣ ва техникаӣ ба назар мерасанд.

Дар маҷмӯъ, рисола қамчун таҳқиқоти муқрами анҷомёфта бо назардошти ислоҳҳо ба муқоқимаи навбатӣ пешниҳод қардан мумкин аст.

Сангинова Ш.А. – н.и.ф., муқдри қафедраи умумидонишгоҳии забонҳои қоричии факултети забонҳои қоричӣ:

Рисолаи унвонҷӯ Воҳидова Н.А. воқеан аз нахустин қорҳои илмӣ мебошад, ки мутобиқ ба низомномаи нави Шӯрои диссертатсионӣ (қарори Ҳуқумати Ҷумҳурии Тоҷикистон №267, аз 30-и қрни соли 2021 ба тасвиб расидааст) таълиф гаштааст. Дар интиҳобу гузориши масъала ва мундариҷаи рисола ҳамаи бандҳои меъёрии Низомнома ба эътибор гирифта шудаанд. Аз қумла, диссертатсия ба самти афзалиятноқи рушди илм ва технологияи қумҳурӣ мутобиқи ихтисос таълиф ёфтааст;

автореферат ифодагари мазмуни диссертатсия мебошад, натиҷаву хулосаҳои таҳқиқот тавассути нашрияҳо интишор ва дастраси мутахассисон гаштаанд.

Нисбати шахсияти унвонҷӯ ҳамчун корманд бояд гуфт, ки Воҳидова Н.А. сармуаллимаи кафедраи умумидонишгоҳии забониҳои хориҷӣ буда, дониш ва малакаи хуби омӯзгорӣ дорад, дар корҳои ҷамъиятӣ фаъол аст, якчанд сол инҷониб дар ташкил ва назорати фаъолияти кафедраи умумидонишгоҳии забонҳои хориҷӣ дар такмили раванди таълими забонҳои давлатӣ ва хориҷӣ (англисӣ) ва ҳуҷҷатнигорӣ масъул аст. Аз ин нуқтаи назар низ ман ӯро шоистаи дараҷаи илмии номзади илмҳои филология меҳисобам.

Дар интиҳо маҷлис ба **хулосаи** зерин омад:

1. Мухтавои диссертатсияи Воҳидова Н.А. дар мавзӯи «Хусусиятҳои фарҳангҳои фразеологӣ дар забонҳои гуногунсохт» (дар мисоли забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ)» бо номи мавзӯъ ва шиносномаи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20. – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ) барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филология мутобиқ аст; мавзӯи диссертатсия ба самти афзалиятнок – рушди илм ва таълими забонҳои давлатӣ, русӣ ва англисӣ нигаронида шудааст; мухтавои диссертатсия дар намуди мақолаҳои илмӣ интишор ёфтаанд, автореферат ифодакунандаи мазмуни диссертатсия мебошад; барои амалисозии натиҷаҳои таҳқиқот пешниҳодҳо дода шудаанд.

2. Диссертатсияи Воҳидова Н.А. дар мавзӯи «Хусусиятҳои фарҳангҳои фразеологӣ дар забонҳои гуногунсохт (дар мисоли забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филология аз рӯи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ) кори илмӣ анҷомёфта ҳисобида шавад.

3. Бо назардошти ислоҳи норасоиҳои зикршуда диссертатсия ба экспертизаи давраи дуум пешниҳод карда шавад.

Хулосаи мазкур дар ҷаласаи васеи кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисии МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» бо иштироки устодони кафедраи номбурда, кафедраи умумидонишгоҳии забонҳои хориҷӣ ва кафедраи забони тоҷикӣ қабул шудааст.

Дар ҷаласа иштирок доштанд: 19 нафар

Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарafdор» – 19, «зид» – 0, «бетараф» – 0.

Суратҷаласаи № 6-ум аз «17-уми» январи соли 2022.

Мудири кафедраи фонетика ва лексикологияи забони англисии МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров», номзоди илмҳои филология, дотсент:

Азимова С.Р.

Маълумот барои тамос:

**Суроға: 735700 Ҷумҳурии Тоҷикистон,
вилояти Суғд, ш.Хучанд, гузаргоҳи Б. Мавлонбеков 1,
тел. (+992) 92 768 10 05
E-mail: sanoat1979@mail.ru**

**Котиби ҷаласа, номзоди илмҳои педагогӣ,
сармуаллима:**

Тағоева С.М.

«Имзоҳои С.Р.Азимова ва С.М. Тағоеваро тасдиқ мекунам».

**Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси МДТ
«Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик
Бобочон Ғафуров»:**

Наврӯзов Э.М.

Маълумот барои тамос:

**Суроға: 735700 Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш.Хучанд, гузаргоҳи Б. Мавлонбеков 1.
Тел.: (+992) 900420202
E-mail: n.ehson@mail.ru**